

CONCLUSIONS CONGRÉS PROSTITUCIÓ 2008

INTRODUCCIÓ

El Grup d'Estudi Permanent de la Prostitució a les Illes Balears (GEPPIB), és un grup multidisciplinar compost per persones i entitats que treballen sobre la prostitució a les Balears.

El grup format per Adoratrius, Casal Petit Oblates, Metges del Món, Creu Roja, Institut Balear de la Dona (IBD) i la Universitat de les Illes Balears (UIB), presenta les conclusions del que ha estat el II Congrés Virtual sobre Prostitució que es va dur a terme entre l'1 i el 18 de febrer de 2008. Aquest grup, ja du uns anys treballant per la difusió de la tasca que es fa sobre aquest fenomen i sobre la sensibilització de la població en general realitzant activitats com aquesta. En aquest punt cal destacar que una de les característiques del grup és el respecte per les opinions i idees dels seus components i de totes les persones que participen a les activitats que genera davant el fet de la prostitució. Considerem que hi pot haver moltes formes de veure la prostitució i que la única manera d'apropar-les i arribar a un consens és el de crear espais com aquest on tots i totes puguin exposar el seu punt de vista.

DADES ESTADÍSTIQUES DEL CONGRÉS...

Les conclusions d'aquest Congrés són el resultat de 18 dies de debats sobre els aspectes legals, socials i assistencials relacionats amb la prostitució i que s'han emmarcat en tres grans blocs o fòrums de debat. Aquests fòrums han estat el de Drets i normativa de referència; experiències de regulació i alternatives d'intervenció.

L'opinió dels participants i dels autors de les ponències que han participat activament en els debats ens han aportat les eines adients per treure unes conclusions que són una aportació més al debat que considerem s'ha de generar i alimentar constantment i ajudar en la sensibilització i denúncia de la situació que milers de persones viuen cada dia a les nostres ciutats.

CONCLUSIONS AL FÒRUM DE DRETS I NORMATIVA DE REFERÈNCIA

Les persones que participaren en aquest fòrum coincidiren en els següents aspectes:

La prostitució s'ha de considerar, des d'una perspectiva dels Drets Humans. El marc normatiu internacional, així com els acords i convencions sobre drets humans, reconeixen la prostitució com una de les formes de violència de gènere.

Els diversos models de regulació internacional que s'han anat desenvolupant al llarg dels darrers cinquanta anys han anat diferenciant posicions prohibicionistes, legalizacionistes, reglamentistes i abolicionistes. Les dues primeres han fracassat de forma radical, en especial pel que fa al respecte dels drets humans i la lluita contra les diverses formes de violència de gènere.

Les posicions reglamentistes (reglamentació limitada, com a Suècia, França o Irlanda) i les abolicionistes, discrepen en qüestions tàctiques, però no en l'estratègia general de limitar radicalment l'oferta i la demanda de prostitució, desenvolupant polítiques de gènere i polítiques socials per fer front a les causes d'aquest fenomen. Actualment, a l'Estat Espanyol, tot i signar els acords internacionals, l'ordenament jurídic no prohibeix expressament la prostitució, encara que sí persegueix totes les formes de proxenetisme. Els debats al Parlament no han avançat cap proposta clara, deixant com fins ara la situació de manca de regulació clara.

En aquest congrés s'ha insistit en la necessitat de considerar el model Suec com un model de regulació acceptable i que cal estudiar. També s'ha acceptat que la regulació no es pot fer a nivell local ni autonòmic. El nivell mínim de regulació, atenent la mobilitat de la població i les experiències dels darrers anys a Europa, ha de ser l'Estat Espanyol en el marc d'una regulació europea.

CONCLUSIONS AL FÒRUM D'EXPERIÈNCIES DE REGULACIÓ

En aquest fòrum hi ha hagut diferents posicionaments en quant a la possibilitat de regulació o no, lo que va generar un debat molt intens entre les diferents opinions que sorgien al Congrés. Així i tot, totes les parts coincidiren en un parell d'aspectes a tenir en compte:

- S'han de perseguir totes les formes de proxenetisme i explotació sexual.
- S'ha de treballar amb la societat en general per una educació afectiva sexual i conscienciar sobre el fet de la compra de serveis sexuals i com això repercuteix en la vida de les persones que exerceixen la prostitució.
- Incidir en el suport social per tal de donar alternatives socio-laborals reals a les persones que desitgin deixar d'exercir la prostitució.
- Necessitat de prendre mesures a nivell internacional per tal de combatre la heterogeneïtat de posicionaments de molts de països enfront la prostitució i les conseqüències de mobilitat entre fronteres

segons la llei que predomini. S'ha d'abordar la prostitució des d'una visió de globalització i no localista.

Cal destacar els tres blocs que resumeixen les diferents postures i aportacions tant de ponents com de participants:

1. Les opinions que estan a favor d'una regularització de la prostitució com activitat econòmica, de manera que qualsevol persona que no sigui coaccionada pugui exercir lliurement la prostitució si així ho desitja i d'aquesta manera gaudir dels drets laborals y socials com qualsevol altre persona assalariada. Una de les qüestions que va sorgir va ser quina figura jurídica o quin marc legal podria defensar aquesta visió de la prostitució.
2. Les opinions que durant els debats del congrés es dirigien cap a una regulació limitada de la prostitució com a pas previ a l'abolició, en la que destaquem una sèrie de detalls:
 - La no consideració de la prostitució com una activitat laboral.
 - Drets pels homes i dones que exerceixen la prostitució.
 - Restriccions clares pels clients:
 - Prohibició de l'ús de la prostitució als menors de 18 anys.
 - Prohibició dels anuncis de serveis sexuals a la premsa escrita i mitjans de comunicació digitals.
 - Limitacions de l'oferta de prostitució a clients als espais propers a centres educatius.
 - Prohibició de tot tipus de proxenetisme.
 - Persecució de la trata de persones.
3. Les opinions que consideren la prostitució com una violència de gènere conseqüència de la societat patriarcal en la que vivim i que per tant no és lícit la regulació d'aquesta ja que va en contra dels Drets Humans, sobre tot quan l'immensa majoria de persones que exerceixen la prostitució són dones, immigrants en situació d'exclusió social, sense alternatives reals per deixar l'exercici de la prostitució i la majoria dels clients són homes dels països desenvolupats.

Aquesta visió de la prostitució sol·licita als Estats un compromís real amb alternatives socials i laborals per a les persones prostituïdes i la persecució del client de serveis sexuals, a més del desenvolupament de programes d'educació afectiva sexual per tal de sensibilitzar a la població en general sobre el fenomen de la prostitució.

CONCLUSIONS AL FÒRUM D'ALTERNATIVES D'INTERVENCIÓ

Les conclusions en aquesta àrea, han estat marcades pels següents elements:

1. La necessitat d'impulsar i desenvolupar plans d'intervenció de caire integral a totes les administracions: estatals, autonòmiques, insulars i locals, que vagin més enllà d'intervencions de seguretat, que incideixin en totes les persones implicades (persones que exerceixen la prostitució, clients i societat en general) i que considerin les persones que

exerceixen la prostitució com a subjectes actius de la intervenció i no únicament com a receptores de les actuacions.

2. Les actuacions s'han de fonamentar sobre els criteris d'interculturalitat, normalització i inclusió, integralitat i autoestima mitjançant estratègies metodològiques de dinamisme, coordinació i col·laboració, treball en equip, itineraris personalitzats i immediatesa en les respostes.
3. Cal treballar en l'autonomia de les dones ampliant-ne els drets sexuals i reproductius, el dret a la llibertat i a la seguretat, a la informació i a l'educació, a l'atenció i protecció de la salut, i a viure una vida lliure de violència.
4. Cal incidir en un canvi d'actituds i de valors a través de relacions igualitàries i respectuoses amb un caire eminentment preventiu - campanyes de sensibilització, suport social, educatiu i laboral a les persones que exerceixen prostitució, discriminació social dels clients, sancions als proxenetes, educació a tota la població sobre salut afectiva i sexual, i activitats d'educació per a la salut (prevenció de MTS i VIH/SIDA i altres patologies)-...
5. Cal posar de manifest els escassos estudis que hi ha sobre la figura del client i la necessitat de què es duguin a terme per desenvolupar-ne accions d'intervenció. Fins a aquests moments pràcticament totes les accions portades a terme han anat destinades cap a la persona que exerceix la prostitució, mai cap al client o cap al proxeneta. A més, la visió que es té avui en dia del client és positiva, està ben vist; en canvi la persona que exerceix la prostitució està marginada.

Dels escassos estudis sobre el client es dedueix que accedeix als serveis de la prostitució com una forma de dominació de l'altra persona, fins i tot en algun d'aquests estudis s'ha apuntat a l'existència de problemes psicològics com ara la soledat, relacions sexuals, personals i afectives insatisfactòries, inseguretat, baixa autoestima..., tot això lligat a una societat patriarcal. Uns altres accedeixen com a forma d'oci lligada al consumisme de la societat de benestar.

Per aquest motiu, és necessari reeducar la nostra societat en aquest sentit:

- Educar als possibles clients perquè deixin de veure a la persona que es prostitueix com un objecte.
 - Incidir en l'educació en valors per a la igualtat entre l'home i la dona, i en contra del masclisme. Aquest fet s'ha de donar a tots els àmbits educatius i socials de les persones, incidint en ambients com l'educació reglada i la família.
6. Cal revisar els recursos per atendre les necessitats de les dones de manera que poguessin disposar de recursos necessaris per cobrir les seves necessitats bàsiques.
 7. És necessari millorar la participació activa de les dones, que es veuen afectades pel fenomen de la prostitució, i comptar amb elles com a protagonistes més directes del tema.
 8. Encara que el perfil de la dona que exerceix la prostitució a Espanya ha canviat considerablement aquests últims 15 anys (actualment la majoria són immigrants i un alt percentatge d'aquestes, víctimes del tràfic de

persones amb fins d'explotació sexual) i també les situacions on es produeix l'oferta sexual (ha augmentat en n^o de dones que exerceixen en pis i en clubs en oposició a la disminució de les quals exerceixen en el carrer) ens trobem amb la mateixa realitat de sempre: l'acceptació de l'exercici de la prostitució i el rebuig de la dona prostituïda.

Dos dels fets més destacats d'aquesta "doble moral" és que, d'una banda, a dia d'avui, seguim sense saber quin és el nombre dones que exerceixen la prostitució –es parla d'un número que va entre les 300.000 i el doble- i d'altra banda, el fet de que no hi hagi estudis i investigacions en profunditat sobre el "client" d'aquesta oferta sexual. Ambdós fets tenen un efecte negatiu sobre els debats racionals i, sobretot, a l'hora d'intervenir i adoptar mesures que s'ajustin a la realitat.

Com a conseqüència de tot això es poden deduir dues coses:

- que la causa principal de l'exercici de la prostitució segueix sent **la pobresa** econòmica, social, familiar i cultural i tot això sustentat per un sistema desigual que no condemna aquest tipus de violència contra les dones.
- que les condicions d'aquestes dones no han canviat molt al llarg d'aquests anys. Encara que s'han millorat les intervencions i han augmentat els recursos, el fet que aquestes dones segueixin sent estigmatitzades i marginades, soterrades per la societat, fa molt difícil que canviïn la seva situació.